

Проект

вноситься народним депутатом України

Сергієм ВЛАСЕНКОМ (посв. № 170)

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до Закону України «Про судову експертизу» щодо гарантування незалежності судових експертів

Верховна Рада України постановляє:

I. Внести зміни до Закону України «Про судову експертизу» (Відомості Верховної Ради України, 1994, № 28, ст.232):

1) у статті 7:

частину першу викласти в такій редакції:

«Судово-експертну діяльність здійснюють судові експерти, які відповідають вимогам статті 10 цього Закону, самостійно або як працівники чи залучені фахівці державних спеціалізованих установ, їх територіальних філій, експертних установ комунальної форми власності, інших юридичних осіб незалежно від форми власності та організаційно-правової форми. Державні спеціалізовані установи, експертні установи комунальної форми власності, інші юридичні особи можуть здійснювати організаційне, матеріально-технічне та договірне забезпечення проведення судової експертизи. Висновок експерта підписується судовим експертом, який безпосередньо провів дослідження та несе персональну відповідальність за його зміст.»;

частину третю виключити;

2) частину третю статті 8 викласти в такій редакції:

«Міністерство юстиції України забезпечує загальнодоступне інформаційне та методичне забезпечення діяльності судових експертів. Таке забезпечення не передбачає надання, підтвердження, зупинення чи припинення права на проведення судової експертизи, атестації судових експертів, видачі їм свідоцтв або ведення реєстру судових експертів.»;

3) статтю 9 виключити;

4) статтю 10 викласти в такій редакції:

«Стаття 10. Особи, які можуть бути судовими експертами

Судовим експертом може бути фізична особа, яка володіє спеціальними знаннями, необхідними для надання висновку з досліджуваних питань, та має стаж професійної діяльності у відповідній сфері знань не менше п'яти років.

Професійною діяльністю у відповідній сфері знань є фактичне виконання робіт, надання послуг, здійснення трудової, підприємницької, незалежної професійної, наукової, науково-технічної або викладацької діяльності, зміст якої безпосередньо пов'язаний із предметом експертного дослідження.

Стаж професійної діяльності обчислюється сумарно в календарному вимірі. Періоди одночасного здійснення кількох видів професійної діяльності зараховуються до стажу один раз.

Наявність стажу підтверджується документами, які дають змогу встановити вид, зміст і тривалість професійної діяльності. Відомості про такі документи, сферу спеціальних знань та тривалість професійної діяльності зазначаються у висновку експерта.

Якщо законом для здійснення відповідної професії або виду діяльності встановлено вимоги щодо освіти, професійної кваліфікації, ліцензування чи одержання іншого дозволу, судовий експерт повинен відповідати таким вимогам.

Встановлення підзаконними нормативно-правовими актами додаткових дозвільних умов проведення судової експертизи не допускається.

Судовому експерту забороняється використовувати свої повноваження з метою одержання неправомірної вигоди для себе чи інших осіб.»;

5) частину першу статті 11 викласти в такій редакції:

«Не може залучатися до проведення судової експертизи особа:

1) визнана судом недієздатною;

2) яка має незняту або непогашену судимість;

3) на яку протягом останнього року накладалося адміністративне стягнення за правопорушення, пов'язане з корупцією;

4) яку за рішенням суду позбавлено права займатися відповідною професійною діяльністю.»;

6) частину першу статті 13 доповнити трьома новими пунктами такого змісту:

«4) до початку дослідження повідомити про обставини, які можуть викликати обґрунтований сумнів у його компетентності, незалежності або неупередженості;

5) зазначити у висновку сферу своїх спеціальних знань, вид, зміст і тривалість професійної діяльності у відповідній сфері та реквізити документів, що підтверджують відповідність вимогам статті 10 цього Закону;

6) на вимогу суду, органу або особи, які залучили експерта, надати документи, що підтверджують відповідність вимогам статті 10 цього Закону.»;

7) статті 14, 15 викласти в такій редакції:

«Стаття 14. Відповідальність судового експерта

Судовий експерт на підставах та в порядку, встановлених законом, несе кримінальну, адміністративну та цивільно-правову відповідальність.

Судовий експерт, який перебуває у трудових або службових відносинах, може бути притягнутий до дисциплінарної відповідальності відповідно до законодавства, що регулює відповідну професійну діяльність.

Питання належності, допустимості, достовірності та доказового значення висновку експерта вирішується судом відповідно до процесуального закону.

Визнання висновку необґрунтованим або призначення додаткової чи повторної експертизи саме по собі не є підставою юридичної відповідальності експерта.

Стаття 15. Фінансування судово-експертної діяльності

Проведення науково-дослідними установами судових експертиз наукових розробок з питань організації та проведення судових експертиз фінансується за рахунок Державного бюджету України.

Проведення судових експертиз у кримінальних провадженнях за дорученням слідчого, дізнавача, прокурора, слідчого судді або суду, а також у справах про адміністративні правопорушення оплачується за рахунок коштів державного бюджету в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Проведення судової експертизи у кримінальному провадженні на замовлення підозрюваного, обвинуваченого, засудженого, виправданого, їх захисника чи законного представника, потерпілого або його представника здійснюється за рахунок замовника.

У разі набрання законної сили виправдувальним вироком або закриття кримінального провадження за відсутністю події кримінального правопорушення, відсутністю у діянні складу кримінального правопорушення чи невстановленням достатніх доказів для доведення винуватості особи у суді і вичерпанням можливостей їх отримати документально підтверджені витрати, понесені виправданим, особою, щодо якої закрито кримінальне провадження, захисником чи законним представником відповідної особи на проведення судової експертизи, замовленої стороною захисту в цьому кримінальному провадженні, відшкодовуються особі, яка їх понесла, за рахунок коштів Державного бюджету України.

Держава, відшкодувавши такі витрати, застосовує право зворотної вимоги (регресу) до винної посадової чи службової особи у порядку, встановленому законом.

Витрати, пов'язані з проведенням судових експертиз у цивільному, господарському та адміністративному судочинстві, попередньо оплачуються і розподіляються відповідно до процесуального закону незалежно від місця роботи судового експерта та форми власності чи організаційно-правової форми юридичної особи, якщо така юридична особа здійснює організаційне, матеріально-технічне або договірне забезпечення проведення експертизи.

Проведення судових експертиз, експертних досліджень та інших робіт, пов'язаних з судово-експертною діяльністю, в інших випадках здійснюється на договірних засадах. Розмір оплати визначається договором, якщо інше не встановлено законом.»;

8) статті 16, 16-1, 16-2, 17 виключити;

9) у частинах першій – третій статті 18 слова «які мають кваліфікацію судового експерта» замінити словами «які безпосередньо проводять судові експертизи»;

10) у частинах першій – третій статті 18-1 слова «які мають кваліфікацію судового експерта» замінити словами «які безпосередньо проводять судові експертизи»;

11) у частині першій статті 20 слова «та залучені фахівці» виключити;

12) назву і текст статті 21 викласти в такій редакції:

«Стаття 21. Професійний розвиток судового експерта

Судовий експерт має право самостійно обирати форми, види, напрями та суб'єктів професійного навчання, підвищення кваліфікації і стажування.».

II. Прикінцеві та перехідні положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування та вводиться в дію через один місяць після його опублікування, крім пункту 4 цього Розділу, який набирає чинності та вводиться в дію з дня опублікування цього Закону.

2. Раніше видані свідоцтва про присвоєння кваліфікації судового експерта не є документами дозвільного характеру та не надають виключного або переважного права на проведення судових експертиз. Вони можуть використовуватися як один із документів, що підтверджують спеціальні знання та професійний досвід особи.

3. Відомості Державного реєстру атестованих судових експертів передаються на архівне зберігання в порядку, визначеному законодавством.

4. Кабінету Міністрів України протягом одного місяця з дня набрання чинності цим Законом:

1) забезпечити прийняття нормативно-правових актів, необхідних для реалізації цього Закону;

2) привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

3) забезпечити приведення міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

Голова Верховної Ради України

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Власенко Сергій Володимирович

Сертифікат: 04AF212836405D990400000062FE300091E5EA00

Дійсний до: 19.11.2027 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
170д9/1-2026/209952 від 07.09.2026

2332931